

احمد افروز

کارشناس رسانه و ارتباطات

پلتفرم‌ها یا همان وی‌اودی‌ها اختصاراً با‌معنای «سامانه نمایش ویدئوی درخواستی» است؛ مفهومی نسبتاً جدید در عرصه نمایش که با تکیه بر فناوری‌های نوین ارتباطی و بهره‌مندی از امکان هم‌گرایی رسانه، به‌عنوان رسانه‌ای قدرتمند، نه‌تنها برای خود اعتبار و اهمیتی افزون یافته بلکه با در اختیار داشتن آرشیو بزرگی از انواع فیلم‌ها و سریال‌ها و تولید و پخش محصولات تصویری مختلف، در چرخه پسند و اقبال مخاطبان قرار گرفته و هرروز شاهد افزایش مخاطبان آن هستیم. این پدیده که از سال ۱۹۹۴با پیه عرصه جهان رسانه‌ای گذاشت، به‌سرعت به یک تکنولوژی برتر تبدیل شد. امروزه تفلیکس به‌عنوان پر مخاطب‌ترین پلتفرم در سطح جهان، برای همه شناخته‌شده است؛ به‌طوری که حتی به‌عنوان یکی از ایلکیکشن‌های ثابت در تلویزیون‌های هوشمند در خانه اکثر مردم جهان حضور دارد.

در ایران نیز با الگوبرگتن از این صنعت بزرگ، پلتفرم‌های مختلفی با پی عرصه گذاشتند که فیلمبو و نماوا را می‌توان به‌عنوان دو پلتفرم معروف و البته

مورد اقبال ایرانیان معرفی کرد. در سال‌های اخیر شاهد تولید آثار مهم نمایشی ازجمله سریال‌های پر مخاطب در این دو پلتفرم بودیم که فارغ از ارزش‌گذاری کیفی، همراهی بسیاری از هنرپیشگان و البته کوچ هم‌زمان بازیگران و مخاطبان به سمت این دو رسانه نوین را در پی داشته است.

البته مسیر فعالیت پلتفرم‌ها هم مانند هر پدیده جدید در کشور ما چندان هموار و بی‌دردسَر نبوده است؛ چراکه این مولود جدید، رقیب سرسختی شد برای صداوسیما که سال‌هاست بدون رقیب و البته به‌طور انحصاری در کشور ما فعالیت می‌کند. همین رقابت و احساس خطر از سوی صداوسیما، فصولی از درگیری‌ها و طرح مسائل حقوقی و اجتماعی را منجر شده است.

قصه از آنجایی آغاز شد که صداوسیما در جست‌وجوی مقصر اعتبار رو به افول خود، تیر انتقاد را به سمت پلتفرم‌ها نشانه رفت و به‌جای کاویدن اشکال در نوع مدیریت و سیاست‌گذاری خود، رسانه‌های جدید را مورد حمله و انتقاد شدید قرار داد؛ به گمان اینکه اگر این پلتفرم‌ها به تعطیلی کشیده شوند، مخاطبان آنها

معضومه معظمی؛ سایه استیضاح، در تعقیب وزرای اقتصادی

کابینه است و دور نیست زمانی که نمایندگان مجلس ماماشات با تیم ناکارآمد اقتصادی دولت سیزدهم را کنار بگذارند و با اهرم‌هایی که دراختیار دارند، رئیس‌ی را مجبور به ترمیم کابینه کنند؛ هرچند به نظر می‌رسد هیئت‌رئیسه مجلس تاکنون سد بلندی در برابر خواست نمایندگان معترض به عملکرد دولت ایجاد کرده که مانع مهم در استیضاح وزرا بوده؛ اما این اصرار بر حمایت از تیم اقتصادی هزینه گزافی برای مجلس داشته و به ناکارآمدی بهارستان در دید افکار عمومی دامن زده است. حمایت یکپارچه مجلس از نامزدی رئیس‌ی در انتخابات ریاست‌جمهوری و چک سفیدامضای مجلس زمان بررسی صلاحیت وزرا سبب شده اعتبار بهارستان به موفقیت پاستور گره بخورد و همه اشتباهات دولت یای بهارستان نشینان هم نوشته شود. در دیگر سوی ماجرا شرایط اقتصادی همچنان نابسامان و رشد ۳۶درصدی قیمت ارز در دوماه گذشته شوک بدی بر اقتصاد و قیمت‌ها گذاشته است و با گذشت چند روز از کاهش چهار هزار تومانی قیمت ارز همچنان شاهد ادامه روند افزایش قیمت در بازار مسکن و خودرو و… هستیم.

اولین انتظا جامعه نسبت به شرایط فعلی این است که اهالی بهارستان به‌عنوان وکیل مردم از بعد نظارتی ورود کرده و دولت را وادار به اصلاح و ترمیم کابینه کنند یا اگر چنین فضایی را در دولت محتمل نمی‌دانند، دست به اقدامی زده و وزرای ضعیفی را که از همان روزهای اول نشان دادند توان و تخصص اجرائی لازم را ندارند، استیضاح و برکنار کنند. اگرچه این موضوع در قبال برخی وزرای دولت سیزدهم مثل وزیر صمت و اقتصاد و رفاه مطرح بود و حتی وزیر صمت را یک بار تا مرز استیضاح کشاند و وزیر اقتصاد فرصتی یک‌ماهه برای تأمین نظر نمایندگان و حل مشکلات گرفت؛ اما فاطمی‌امین به‌واسطه آنچه برخی نمایندگان آن را لایبی سنگین وزارت صمت نامیدند، از استیضاح جست و وزیر اقتصاد هم تاکنون که نزدیک به یک‌سال‌ونیم از عمر دولت سیزدهم می‌گذرد، هنوز به وعده‌های اولیه خود عمل نکرده است. وزیر عدولت کشاورزی هم دیگر وزیری است که اگرچه مثل وزیر اقتصاد از قلب مجلس سرس برآورده و وارد دولت شده است اما به دلیل آنچه شرایط نابسامان بازار می‌نامند، در لیست استیضاحی‌ها قرار دارد؛ بنابراین نمایندگان معترض منتظرند بررسی لایحه بودجه ۱۴۰۲ چاهم شود تا در صورت اصلاح‌نشدن کابینه از سوی رئیس‌جمهور، خودشان برای استیضاح دست به کار شوند؛ وعده‌ای که بابایی‌کارنامی، عضو هیئت‌رئیسه کمیسیون اجتماعی، به «شرق» داد و گفت که در سه‌ماهه اول سال جدید پایش جدی در کابینه دولت انجام خواهد شد.

در استیضاح وزیر صمت جدی هستیم

حالا اما بعد از گذشت چند ماه که رضا فاطمی‌امین توانست برای دومین بار با وعده‌هایی از مجلس رای اعتماد بگیرد، یک بار دیگر در لیست استیضاح نمایندگان منتقد قرار دارد. جلال رشیدی‌کوچی، نماینده استیضاح‌کننده وزیر صمت، به «شرق» گفت که تاکنون بیش از ۱۵ امضا برای استیضاح وزیر صمت جمع شده است و درصدد هستیم تعداد این امضاها به عددی بیش از این برسد؛ چراکه وزیر صمت به دلیل افزایش قیمت شدید خودرو و اجرانکردن درست قانون واردات خودرو که می‌توانست اثر مثبتی بر کنترل قیمت‌ها داشته باشد، در این امر کوتاهی کرده است. او تأکید کرد که دراین‌باره جدی است و به خاطر حق مردم، عزم خود را برای این استیضاح جزم کرده است. این نماینده استیضاح‌کننده وزیر صمت ادامه داد: «علاوه بر استیضاح وزیر صمت، استیضاح وزیر ارتباطات را نیز در دستور کار دارم و مشغول تهیه محوره‌های استیضاح هستم. معتمد این دو وزیر بیشترین ناراضی‌ها را علیه دولت ایجاد می‌کنند. شاید بهترین کمک‌ی که می‌توانیم به دولت داشته باشیم، این است که تعارضات مرسوم‌ی را که وجود دارد، به‌واسطه تیغ جراحی مجلس حذف کنیم و اجازه دهیم دولت در یک فضای جدید فعالیت کند».

رشیدی‌کوچی که از همان روزهای نخست به دلیل آنچه کوتاهی وزیر صمت در انجام وظایف محوله می‌داند که باعث افزایش قیمت خودرو شده است، ادامه داد: «با توجه به اقداماتی که وزیر صمت و گاهی ارتباطات انجام می‌دهد، این شایعه و شائبه مطرح شده که آنها از خارج از دولت مدیریت می‌شوند و این نگران‌کننده است؛ بنابراین احساس می‌کنم با جداشدن این وزرا از کابینه، حال دولت بهتر خواهد شد».

دعوای بی نتیجه میان سیما و پلتفرم‌ها گرفتار در بن‌بستی که حاصل ندارد

به‌سوی تلویزیون بازمی‌گردند و پای برنامه‌های ضعیف و محصولات غیرواقعی آن می‌نشینند. غافل از آنکه ممکن است پلتفرم‌ها با تعطیلی، عملاً مخاطبان خود را از دست بدهند اما همان مخاطبان در ادامه به‌جای تنظیم آنتن تلویزیون خود، دیش‌های ماهواره را تنظیم خواهند کرد و پای سریال‌های زرد شبکه‌های ماهواره‌ای خواهند نشست.

کافی است نگاهی اجمالی به بدنه فربه و بودجه‌های گزاف و ساختار عریض و طویل صداوسیما بیندازیم و در یک ارزیابی کوچک، به این سؤال ساده پاسخ دهیم که آیا صداوسیما علی‌رغم انحصارها، بودجه‌ها، فرصت‌ها و امکانات توانسته است کارنامه قابل‌قبولی ارائه دهد؟ آیا توانسته بر مخاطبان خود هرچند اندک بیفزاید؟ سهل است اگر بگوییم اغلب خسارت‌های صداوسیما به‌واسطه کمکاری‌هایش بسیار بیشتر از سود و فایده‌اش بوده است.

پایان سخن این‌که در دعوای تلویزیون با پلتفرم‌ها، بازنده اصلی سرمایه اجتماعی جامعه است. اگر «ساترا» به بهانه‌هایی مانند عدم رعایت میزب‌ی‌های

«شرق» در گفت‌وگو با نمایندگان از الزام تغییر در دولت گزارش می‌دهد

بهار استیضاح

ترمیم کابینه ضروری است؛ چه با اصلاح چه استیضاح

استیضاح وزرای صمت، اقتصاد، جهاد کشاورزی و ورزش در دستور کار نمایندگان است

علی بابایی‌کارنامی، نایب‌رئیس کمیسیون اجتماعی مجلس که ریاست فرآکسیون کارگری مجلس را نیز برعهده دارد، در گفت‌وگو با «شرق» درباره استیضاح وزرای ضعیف دولت در این شرایط اقتصادی که مردم در آستانه سال نو و ماه مبارک رمضان قرار دارند، گفت: «به اعتقاد من برای استیضاح وزرا فعلازود است؛ اما بعد از تصویب بودجه و در اوایل سال جدید، حتما مجلس تصمیم دارد یک کار نظارتی جدی برای بررسی عملکرد یک‌سال‌و نیمه دولت اقدام کند و در سه‌ماهه اول سال پیشی جدی در قبال وزرای ضعیف مثل وزیر اقتصاد، صمت، جهاد کشاورزی و ورزش خواهد داشت».

بابایی‌کارنامی ادامه داد: «کنون در پایان سال مردم توقع دارند دولت آرامش داشته باشد تا بتواند بازار شب عبید را مدیریت کند. نباید با استیضاح یک وزیر بهانه دست دولت بدهیم تا ضعف‌های وزرای خود را بر کن گردن استیضاح‌ها بیندازد.» او افزود: «ضعف برخی وزرای دولت در پذیرفتیم‌و حتما در کابینه نقص‌هایی وجود دارد و اگر این ضعف و نقص‌ها نبود، شرایط کشور به اینجا نمی‌رسید؛ بنابراین قطعاً وزرای ضعیف را استیضاح خواهیم کرد و دراین‌باره با کسی تعارف نداریم».

نایب‌رئیس کمیسیون اجتماعی مجلس گفت: «هم‌اکنون استیضاح‌های زیادی در هیئت‌رئیسه در نوبت هستند که ممکن است قبل از اینکه مجلس دست به این اقدام بزند، رئیس‌جمهور خودش کابینه را اصلاح کند و وزرای ضعیف را کنار بگذارد.» او همچنین افزود: «علاوه بر وزرا، رئیس سازمان محیط زیست و برخی رؤسای سازمان‌هایی مثل بنیاد شهید هم که معاونان رئیس‌جمهور هستند، بحث تغییرشان مطرح است و مجلس دراین‌باره حرف‌های زیادی برای گفتن دارد.»

هیئت‌رئیسه مانع استیضاح‌ها نشود

البته اوایل سال جاری هم جلال محمودزاده، عضو کمیسیون کشاورزی مجلس، از تلاش برای استیضاح برخی وزرای ضعیف دولت خبر داده بود که هیئت‌رئیسه از اعلام وصول آنها ممانعت می‌کرد. او در این گفت‌وگو بیان کرد: «اعضای کابینه دولت در ضعف عملکردی، از یکدیگر سبقت می‌گیرند و ما در مجلس استیضاح وزرای جهاد کشاورزی، رفاه، صمت و راه و شهرسازی را شروع کردیم؛ اما هیئت‌رئسه همه را با یکوت کرد که غیرقانونی است و با ادامه روند فعلی تا چند ماهه آینده نیمی در کابینه دولت استیضاح می‌شوند.»

توافق نانوشته مجلس ودولت، اصلاح به‌جای استیضاح

اما طبق آنچه برخی نمایندگان از آن به توافق نانوشته بین مجلس فعلی و دولت نام می‌برند، ظاهراً هرگاه که استیضاح وزیری در مجلس جدی می‌شود، به این دلیل که به نظر می‌رسد دولت استیضاح را خط قرمز خود می‌داند، رئیس‌جمهور در این حوزه دست به اصلاح و ترمیم می‌زند. اتفاقی که درباره وزیر کار و رفاه اجتماعی رقم خورد اما حالا نمایندگان می‌گویند اگر شرایط اقتصادی کشور تغییر نکند، برای دفاع از حق ملت هم که شده بعد از بررسی لایحه بودجه پایشی جدی در دولت انجام خواهند داد و وزیر صمت، اقتصاد، جهاد کشاورزی و ورزش را استیضاح می‌کنند. باید منظر بود و دید که تا چه حد این وعده عملیاتی خواهد شد و نمایندگان می‌توانند خواست مردم را که بیشترین انتقادشان درباره موضوع خودرو به وزیر صمت و انتقادشان بابت گرانی‌های کالاهای اساسی به وزیر جهاد کشاورزی و درباره افزایش قیمت دلار به وزیر اقتصاد است، محقق کنند؟ یا دولت دست به ترمیم کابینه خواهد زد؛ اتفاقی که در عمل برای مردم تفاوتی ندارد و آنها اصلاح روند مدنظرشان است تا بتوانند کمی نفس بکشند.

صداوسیما یا پخش سریالی از بازیگری که امروز به آن سوی مرزها رفته، تیغ انتقاد را به‌سوی پلتفرم‌ها کشیده است، باید یادآوری کنیم که تلویزیون در بیش از سه دهه بکه‌تزاری، نه‌تنها مخاطب را جذب نکرد بلکه اغلب با سیاست‌گذاری‌های نادرست و حذف چهره‌های محبوب، همین مخاطبان را به سمت شبکه‌های ماهواره‌ای سوق داد و اگر نسل امروز برای مجموعه تا این حد غیرقابل‌شناخت شده، یکی از دلایل آن آنبشخور فکری آنان است که صداوسیما دودستی تقدیم رسانه‌ها و شبکه‌های ماهواره‌ای و مجازی کرده است و به‌جای تامل در کیفیت تولیدات و به‌روزرسانی دانش رسانه‌ای در تعامل با مخاطب، فرار رو به جلو را انتخاب کرده؛ طوری که می‌توان گفت در دعوای تلویزیون و پلتفرم‌ها، جای شاک‌ی و متشاک‌ی عوض شده است. بگذارید پلتفرم‌ها بر اساس نظر و سلیقه مخاطب و البته رعایت اصول حرفه‌ای جایگاه خود را تثبیت و ارتقا ببخشند، نه اینکه با رفتارهای نادرست، مسیر این رودخانه نوپا به بیراهه برود.

یادداشت

نقدی بر مصوبه مولدسازی شورای عالی هماهنگی اقتصادی سران قوا

احمد علی رضاییکی

نماینده مجلس شورای اسلامی

اخیرا شورای عالی هماهنگی اقتصادی سران قوا با تصویب مصوبه‌ای با موضوع مولدسازی دارایی‌های دولت به‌واسطه عدم رعایت ابلاغیه سیاست‌های کلی نظام قانون‌گذاری مقام معظم رهبری و عدم مراعات دستور صریح ایشان درباره آیین‌نامه اجرائی این مصوبه موجب ناراضی‌ی، بحث و جدل در میان اقسشار مختلف جامعه به‌ویژه خدمت‌گزاران نظام در قوای تقنینی، اجرائی، قضائی و نظارتی، فرهیختگان و دانشگاهیان را فراهم کرده است.

خروجی نهایی این مصوبه سبب شده تا سازمان خصوصی سازی به شکل ملغمه‌ای خودمختار با دارا بودن اختیارات تقنینی، اجرائی و نظارتی تحت عنوان مولدسازی صلاحیت دخل و تصرف نامحدودی در اموال و دارایی‌های دولت را پیدا کند، علاوه بر این سابقه ناموفق و غیرقابل‌قبول سازمان مشارالیه در امر خصوصی سازی سبب تشدید ناراضی‌تی مذکور شده است .

جهت توییر موضوع لازم است مقدمه ابلاغ سیاست‌های کلی نظام قانون‌گذاری توسط مقام معظم رهبری که در تاریخ ۱۳۹۸/۷/۶منتشر شده به‌عنوان راهبردی الزامی در امر قانون‌گذاری عینا مورد بررسی قرار گیرد. در مقدمه این ابلاغیه آورده شده «حضرت آیت‌الله خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب اسلامی در اجرای بند یک اصل ۱۱۰ قانون اساسی، سیاست‌های کلی نظام قانون‌گذاری را ابلاغ و با توجه به اهمیت موضوع در حاشیه آن مرقوم کردند: «سیاست‌ها به قوای سه‌گانه ابلاغ شود. سه قوه موظف‌اند اقدامات را زمان‌بندی و پیشرفت‌ها را گزارش نمایند». به‌منظور بررسی میزان انطباق مصوبه شورای عالی هماهنگی اقتصادی سران قوا با ابلاغیه سیاست‌های کلی نظام‌قانون‌گذاری توجه به برخی از فرازهای آن که ذیلا ذکر می‌شود، ضروری است:

بند ۳– تعیین سازوکار مناسب برای عدم مغایرت مقررات با قانون اساسی بند ۹ (جزء دید بند) – عدالت‌محوری در قوانین و اجتناب از تبعیض ناروا، عمومی‌بودن قانون و شمول و جامعیت آن و حتی‌الامکان پرهیز از استثناهای قانونی.

بند ۱۴– رعایت صلاحیت ذاتی قوای سه‌گانه در قوانین مربوط به تشکیل نهاد‌هایی از قبیل شوراهای عالی، بازگسری در قوانین موجود این نهادها، پیش‌بینی سازوکار کارآمد قانونی لازم برای تضمین عدم مغایرت مصوبات آنها با قوانین عادی.

در ماده ۵ مصوبه مولدسازی دارایی‌های دولت آورده شده اعضای هیئت نسبت به تصمیمات خود در موضوع این مصوبه از هرگونه تعقیب و پیگرد قضائی مصون هستند و مجریان تصمیمات این هیئت نیز در چارچوب مصوباتی که هیئت تعیین کرده است، از همین مصونیت برخوردارند که دقیقا در تضاد با عدالت‌محوری و اجتناب از تبعیض ناروا و قائل‌شدن استثنای قانونی می‌باشد (تعارض با بند ۹ ابلاغیه).

بند ششم مصوبه نیز قوانین و مقررات مغایر با مصوبه را به مدت دو سال موقوف‌الاجرا کرده که صراحتا در تعارض با ۱۴ ابلاغیه از جهت پیش‌بینی سازوکار کارآمد قانونی لازم برای تضمین عدم مغایرت مصوبات آنها با قوانین عادی است.

۳– با عنایت به ملغی الاثر بودن قوانین و مقررات در برابر مصوبات هیئت مولدسازی و مصونیت اعضای هیئت و مجریان اصول هشتم (اصل حاکمیت امر به معروف و نهی از منکر)، سی‌وششم (اصل قانونی‌بودن جرم و مجازات)، اصل یکصدو پنجاهونهم (مرجعیت عام دادگستری)، سی‌وچهارم (حق داد‌خواهی در دادگاه‌های صالح)، پنجاهوهفتم (اصل تفکیک قوا)، پنجاهوشستم و هشتادوپنجم و هفتادویکم (صلاحیت مجلس برای قانون‌گذاری)، هفتادودوم (ممنوعیت در قانون‌گذاری مغایر با قانون اساسی)، اصل نوزدهم و بیستم (تساوی همگانی در حقوق و تساوی همگانی در برابر قانون) نادیده گرفته شده‌اند که نشان‌دهنده پیش‌بینی‌نشدن سازوکار مناسب برای عدم مغایرت مقررات با قانون اساسی است (تعارض با بند سوم ابلاغیه).

۴ – با عنایت به مقرره مقام معظم رهبری درمورد مصوبه مولدسازی «آنچه که جنابعالی و رؤسای محترم دو قوه دیگر تشخیص داده و لازم دانسته‌اید، تأیید می‌شود با این ملاحظه که مراقبت لازم نسبت به عملکرد هیئت مزبور که دارای اختیارات وسیعی است حتما انجام گیرد» و آیین‌نامه اجرائی مولدسازی دارایی‌های دولت که پس از مقرره معظم له در تاریخ ۱۳۹۷/۱۰/۲۱ به تصویب رسیده حاکی از آن است که اوامر ایشان درخصوص مراقبت که مستلزم وجود نهاد مراقبت‌کننده (دستگاه مسئول ناظر) و ابزار مراقبتی (قوانین ناظر بر چگونگی عملکرد اعضای هیئت) است مراعات نشده زیرا علیرغم تخصیص هوشمندانه‌ای که بر مصوبه سران قوا وارد نموده‌اند (لفظ مراقبت با قید تأکید حتما توسط ایشان به کار رفته که با ملغی الاثر بودن سایر قوانین و مصونیت اعضای هیئت و مجریان تطبیق نداشته و درواقع مصوبه سران قوا توسط معظم له تخصیص زده شده) ملاحظات مقام معظم رهبری رعایت نگردیده بدین جهت ضروری است که آیین‌نامه اجرائی مولدسازی مطابق با اوامر ایشان مورد بازبینی قرار گیرد. در بخش‌های بعدی به بررسی سایر اببعاد این مصوبه پرداخته خواهد شد.